

Aan Minister en staatssecretaris

nota

MR 17 november - Kamerbrief motie Bikker, Grinwis en
Krul voor extra middelen in het OV

TER BESLISSING

Datum

15 november 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/349330

Opgesteld door

Directoraat-Generaal Mobiliteit
Openbaar Vervoer en Spoor

Beslistermijn

16 november 2023

Bijlage(n)

4

Aanleiding

In de RFL van dinsdag 14 november is gesproken over de wijze waarop door het kabinet invulling wordt gegeven aan de moties Bikker c.s., Grinwis c.s en Krul om extra middelen vrij te maken voor het tegengaan van prijsstijgingen in het ov en het uitstellen van de herijking van het ministerie van OCW van het studenten OV reisproduct. Met deze nota wordt u akkoord gevraagd met het aanbieden van de gewijzigde kamerbrief aan de MR en deze na instemming van de MR aan de Tweede Kamer te zenden. Tevens worden de nota's van wijziging aan de Kamer aangeboden voor de financiële dekking van de moties.

Geadviseerd besluit

1. Instemmen met het aanbieden van de gewijzigde stukken aan de MR van 17 november.
2. Instemmen met verzenden van de kamerbrief na akkoord van de MR.
3. Instemmen met de Nota's van Wijziging waarmee de wijzigingen op de begroting van IenW worden doorgevoerd.
4. Instemmen om voor de Ministers van OCW, IenW en FIN mandaat te vragen aan de MR om zonder tussenkomst van de MR de Nota's van Wijziging op te stellen en aan de Kamer te zenden, die nodig zijn om het besluit rondom de herijking van de OV Studentenkortingen middelen te effectueren.

Kernpunten

De RFL is akkoord gegaan met de dekking voor de moties Bikker c.s. en Grinwis c.s. Voor het uitvoeren van de motie Krul is besproken dat OCW de herijking van het student reisproduct doorzet en dat de middelen die hiermee vrijvallen op de begroting van OCW naar IenW worden overgeheveld, waardoor de vervoersbedrijven gecompenseerd kunnen worden. De Nota's van Wijziging die hiervoor nodig zijn, om de OCW en IenW begroting te wijzigen worden later door aan de Kamer aangeboden. Aan de MR wordt hiervoor mandaat gevraagd.

Krachtenveld

Naar aanleiding van de RFL van 14 november jl. is het besluit conform bespreking aangepast. Naast de hiervoor genoemde besluiten, is in afstemming met de ministeries van LNV en FIN in de kamerbrief een tekst opgenomen ter verduidelijking van de consequenties die de dekking van de motie Bikker c.s. heeft op het Transitiefonds en de daarbij behorende doelen. De M LNV is met deze teksten akkoord. De aangevulde teksten over de herijking van de studenten OV

kaart zijn ambtelijk afgestemd met OCW. De Minister van OCW moet daarop ook ngo akkoord geven.

Toelichting

Financiële/juridische overwegingen

Met uw instemming worden de benodigde wijzigingen op de begroting van IenW doorgevoerd aan de hand van de bijgevoegde nota's van wijziging. De nota van wijziging voor de begroting OCW wordt later met de Kamer gedeeld.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Aanbiedingsformulier MR	
03	Kamerbrief aanvullende financiële steun openbaar vervoer	Kamerbrief over uitvoering van de moties Bikker c.s., Grinwis c.s. en Krul.
04	Bijlage 1 – 55. Mobiliteitsfonds – Eerste nota van wijziging 2024	Nota van wijziging ten behoeve van aanpassing van begrotingsartikel Mobiliteitsfonds op de begroting IenW.
05	Bijlage 2 – 12. Infrastructuur en Waterstaat – Eerste nota van wijziging 2024	Nota van wijziging ten behoeve van aanpassing begroting IenW voor uitvoering moties.

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
Dit vul je van nieuwste naar oudste in, net zoals je de beslisnota's hebt samengevoegd.	Vul hier de naam van de onderliggende beslisnota in.	Geef in 1 à 2 zinnen aan waar de nota om gaat.

Datum

15 november 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/349330

Opgesteld door

Directoraat-Generaal Mobiliteit
Openbaar Vervoer en Spoor

Aan

Minister en staatssecretaris

Bijlage(n)

4

Aan

Minister en Staatssecretaris

nota

Aanbieding Kamerbrief motie Bikker en bijbehorende
begrotingsstukken aan RFL

TER BESLISSING

Datum

3 november 2023

Onze referentie

IENW BSK-2023 328768

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Openbaar Vervoer en

Spoor

OV en Stations

Beslistermijn

Voor dinsdag 7 november 12u

Bijlage(n)

5

Aanleiding

Bijgaand ontvangt u voor bespreking in de CFL van 14 november een Kamerbrief over de motie Bikker, de begrotingsstukken waarmee de aanvullende middelen op de IenW-begroting beschikbaar komen en een oplegmemo voor de bespreking in de RFL. Er vindt parallelle afstemming met FIN plaats over de RFL-stukken.

Er zijn naar aanleiding van de CFL van 31 oktober twee beslispunten waarover politieke besluitvorming nodig is:

- De dekking van de compensatie prijsstijging NS
- De omgang met de herijking van de studenten ov-kaart in het licht van de motie Krul.

Wij bespreken dit graag met u voorafgaand aan de verzending van de RFL-stukken naar AZ (dinsdag 7 november voor 12:00).

Naar aanleiding van de Motie Bikker die aangeeft dat eenmalig de tarievenstijging voor NS moet worden tegen gegaan, moet nog gezocht worden naar de dekking van de resterende €45 mln. Hierover bent u al eerder – voorafgaand aan de CFL- met elkaar in gesprek gegaan. De uitkomsten uit de CFL nopen er echter toe nog een keer goed te kijken naar de dekking van deze €45 mln.

Geadviseerd besluit

- Inzetten op dekking van deze resterende €45 mln uit IenW-middelen
- Inzetten als voorkeursoptie om dit als "placeholder" te halen uit de DUMO-middelen die nog (onbestemd) op de Aanvullende Post bij FIN staan voor Vergroening personenvervoer en reisgedrag.
- Inzetten als terugvaloptie op "kaasschaaf" op het MF (gepauzeerde projecten) boven het aanwijzen van dekking uit één specifiek project
- Inzetten op uitstel van de OCW-herijking tot 2025 zodat uitwerking kan worden gegeven aan de motie Krul.

Kernpunten

Dekking 120 mln compensatie prijsstijging NS

Eerder hebt u aangegeven liever niet de middelen uit het mobiliteitsfonds te halen maar te kijken naar een andere vorm van dekking, bijvoorbeeld uit de 300 mln. (De € 45 mln wordt ten laste gebracht van de structurele reeks van € 300 mln voor regionaal OV, wat concreet inhoudt dat er gedurende 5 jaar € 291 mln in

plaats van € 300 mln beschikbaar komt. Na deze vijf jaar is wel jaarlijks € 300 mln beschikbaar.)

Deze optie kent een aantal risico's

- Financiën stemt niet in met deze optie, omdat dit indruist tegen het Kabinetsbeleid om onverkort moties over te nemen en dus niet deze inhoudelijk te wijzigen, op het moment dat de Kamer zelf dekking heeft aangedragen
- Op het moment dat wij een alternatief dekkingsvoorstel gaan doen voor de resterende 45 mln, gaan ook andere departementen zich mengen in deze discussie, omdat er met de dekking van bijvoorbeeld de 300 mln. ook middelen die bestempeld waren om aan te wenden voor het transitiefonds van LNV hiermee gemoeid zijn. Er is door LNV al aangegeven hierover een opmerking te gaan maken in de RFL.

Alternatieven voor de eerder gekozen richting en voor dekking binnen het MF

Om ook de tariefstijging van NS tegen te gaan, is incidenteel 120 mln in de motie aangegeven. Deze € 120 mln is al aan de Kamer toegezegd. Over een gedeelte van de dekking, te weten € 45 mln. is discussie. Hiervoor zien we drie opties:

- a. De € 45 mln wordt conform de Motie Bikker binnen de begroting van het Mobiliteitsfonds gezocht. Hierbij kan de € 45 mln op drie manieren verkregen worden.
 - Dit kan via een verdere korting op de budgetten voor de Verkenning Noord-Zuid lijn
 - of door het restbudget bij één of meerdere van de gepauzeerde wegenprojecten met € 45 mln te verlagen.
 - Een combinatie hiervan, ofwel een "kaasschaaf" naar rato restbudget is ook mogelijk.
- b. De € 45 mln wordt gevonden in de coalitieakkoord-middelen voor Duurzame Mobiliteit die nog op de Aanvullende Post van de Rijksbegroting staan. Hier staat nog een reeks die nog niet concreet ingevuld is.

De voorkeur gaat momenteel uit naar variant b. En deze middelen hier (tijdelijk)¹ voor aan te wenden. Financiën heeft ambtelijk aangegeven hier neutraal in te kunnen staan, alhoewel het onverkort uitvoeren van de moties conform de gekozen lijn van het kabinet de basis van het advies aan de Minister van Financiën zal vormen met politieke weging om het conform variant "b" te doen. Op het moment dat "b" geen begaanbare weg is blijft Financiën bij het standpunt zo dicht mogelijk bij de motie te blijven, dat pleit voor de "kaasschaaf onder "a". Dit vindt volledige steun bij FIN.

Herijking contract studenten ov-kaart

Hierover wordt aan de RFL gevraagd om in te stemmen met uw voorstel om de herijking tot 2025 uit te stellen zodat uitvoering gegeven kan worden aan de motie Krul. De motie Krul vraagt om geen besluit te nemen over de herijking en de Kamer voor de begrotingsbehandeling van OCW te informeren over oplossingen en de budgettaire consequenties daarvan. Daarmee geeft de Kamer aan dat ze niet willen dat de minister van OCW zijn (voorgenomen) besluit over de herijking neemt. De facto wordt daarmee de herijking uitgesteld.

¹ Dit is als "placeholder", waarbij het streven is om 36 miljoen terug te vorderen van België voor het project tram Hasselt-Maastricht, via Limburg. Deze post zat ooit in de beoogde dekking van de 120 miljoen maar is en was nog onzeker.

Datum

3 november 2023

Onze referentie

IENW BSK-2023 328768

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Minister en Staatssecretaris

Bijlage(n)

5

In de oplegnotitie voor de RFL- die we met OCW afstemmen – wordt uitgebreider ingegaan op de verschillende oplossingsrichtingen en de voor- en nadelen daarvan. In de RFL oplegger neemt IenW positie in; voorkeur optie 4 (Uitvoeren motie Krul).

Terugvaloptie:

Als de MR niet niet besluit tot uitvoeren motie Krul, de facto uitstel herijking, dat is de terugvaloptie de 200 mln op een andere manier in het OV terugvloeit. (Het maakt niet uit op welke manier en waar die middelen vandaan komen als het maar niet uit onze begroting hoeft te komen).

Datum

3 november 2023

Onze referentie

IENW BSK-2023 328768

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Minister en Staatssecretaris

Bijlage(n)

5

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1.	Aanbiedingsformulier RFL	
2a	Oplegmemorandum RFL	
2b	Concept TK brief versie RLF	
3	Concept advies RFL	
4a	Nota van Wijziging voor IenW begroting	
4b	Nota van Wijziging voor het MF	

Aan

Staatssecretaris
Minister

nota

Uitvoering moties en amendementen (regionaal)
openbaar vervoer

TER BESLISSING

Datum

12 oktober 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Beslistermijn

SPOED

Bijlage(n)

11

Aanleiding

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen (APB) heeft Tweede Kamerlid Bikker van de ChristenUnie (CU) een motie ingediend waarin de regering wordt verzocht aanvullende financiële middelen beschikbaar te stellen om het aanbod in het regionaal openbaar vervoer op peil te houden en tariefstijgingen volgend jaar te voorkomen.¹ Deze motie is met unanieme stemmen aangenomen.

De dekking van deze motie is opgenomen in een tweetal amendementen waarover de stemming zal plaatsvinden bij de behandeling van de begroting van IenW en het MF.² Omdat deze pas na de verkiezingen zal plaatsvinden heeft Kamerlid Grinwis tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen (AFB) een motie ingediend waarmee de regering de opdracht krijgt om de motie Bikker c.s. in uitvoering te nemen voordat de begrotingswet in werking is getreden.³

Bijgaand ontvangt u een conceptbrief, waarmee u de Tweede Kamer informeert over de wijze waarop u invulling geeft aan de motie Bikker c.s. en de motie Grinwis. In deze brief wordt ook ingegaan op de bij de Voorjaarnota met unanieme stemmen aangenomen motie Slootweg/Kuiken die verzoekt te onderzoeken welke (financiële) mogelijkheden er zijn om het ov-aanbod in 2024 en 2025 op peil te houden. Daarmee voldoet u aan uw toezegging om de Tweede Kamer vóór de Begrotingsbehandeling IenW te informeren hoe u met deze motie wilt omgaan.

In de brief wordt ook ingegaan op de samenloop met de herijking van het contract voor de studenten ov-kaart. De brief bevat daartoe een tekst met de door IenW gewenste uitkomst, namelijk dat de financiële effecten van de herijking door het kabinet zullen worden gecompenseerd in 2024. Afhankelijk van de besprekingen in de CFL (31 oktober) en RFL (14 november) kan deze tekst nog wijzigen. Daarbij zal ook de aangenomen motie Krul worden meegenomen, waarin aan de minister van OCW wordt gevraagd om geen besluit te nemen over de

¹ Motie-Bikker c.s. over voorkomen van de voorziene prijsstijgingen in 2024 in het regionaal openbaar vervoer (36410, nr. 29).

² Amendement van de leden Bikker en Klaver over middelen om de tariefverhoging bij de NS tegen te gaan (36410 XII-5), en amendement van de leden Bikker en Klaver over middelen voor het verbeteren van de beschikbaarheid en betaalbaarheid van het openbaar vervoer (36410 XII-4).

³ Motie van het lid Grinwis over het gebruik van artikel 2.25 van de Comptabiliteitswet om uitvoering te geven aan de motie Bikker (36410-IX-14).

herijking voor de begrotingsbehandeling van OCW en de Kamer daarvoor te informeren over mogelijke oplossingen.

U ontvangt separaat binnenkort een nota met de conceptbeantwoording van de schriftelijke vragen over de herijking van de studenten OV-kaart die aan de minister van OCW en u zijn gesteld.

Geadviseerd besluit

- In te stemmen met het agenderen van een brief over dit onderwerp in de MR van 17 november 2023. Een meest actuele conceptversie (d.d. 27-10) is bijgevoegd. Een eerdere conceptversie wordt op 1-11 in de CFL besproken.
- In te stemmen met een gesprek op korte termijn over onderstaande bespreekpunten, waaronder met name het voorstel voor de dekking van de 120 mln. voor het beperken van de tariefstijging bij de NS.
- Na dit gesprek aan te geven op welke projecten de in het amendement Bikker genoemde 45 mln voor “gekorte verkenningen”; zie hiervoor de toelichting bij deze nota.
- In te stemmen met het inplannen van een extra informeel Bestuurlijk Overleg over de inzet van de 300 mln voor het regionaal OV en de 120 mln voor de NS, tussen 6 en 10 november (vóór de RFL op 10 november en de MR op 17 november).
- In te stemmen met het aan de orde stellen van de urgente problematiek rondom de impact van de herijking van de studenten ov-kaart in de MR.
- FEZ wijst erop dat stukken nog afstemming vergen met Financiën.

Kernpunten

- De motie Bikker c.s. kan gezien worden als nadere invulling van de motie Slootweg/Kuiken. De motie Slootweg/Kuiken (over maatregelen voor het regionale OV) is ingediend bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2023. En is unaniem aangenomen. Ook de motie Bikker c.s. wordt unaniem gesteund door de TK.
- De motie Bikker vraagt om het structureel vrijmaken van €300 miljoen om het regionaal ov-aanbod op peil te houden en prijsstijgingen in 2024 te voorkomen. Dekking hiervan komt van de Aanvullende Post van het ministerie van Financiën.
- Daarnaast draagt de motie op om met €120 miljoen incidenteel de prijsstijgingen bij NS in 2024 tegen te gaan. De dekking hiervan komt ten laste van het MF. Het onderliggende amendement wijst hiervoor concrete posten in het MF aan, alleen wordt in het midden gelaten welke “gekorte verkenningen” aangeslagen moeten worden voor €45 mln. Hierover gaan wij graag met u in gesprek.
- De Kamer laat daarmee zien dat zij de zorgen over de uitdagingen in het ov van zowel de sector als het kabinet deelt en dit niet wil overlaten aan het volgende kabinet.

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

11

Bespreekpunten

1) Dekking tariefverlaging NS uit IenW begroting

- Met de motie Slootweg/Kuiken en de daaropvolgende motie Bikker is de regering verzocht om aanvullende financiële middelen beschikbaar te stellen om het aanbod in het regionaal openbaar vervoer op peil te houden en tariefstijgingen volgend jaar te voorkomen.
- De dekking voor de verlaging van de NS-tarieven in 2024 (geraamd op €120 miljoen) moet volgens de motie worden gevonden binnen de begroting van IenW en het Mobiliteitsfonds.
- Het onderliggende amendement Bikker/Klaver benoemt specifiek uit welke posten in het MF de dekking gehaald dient te worden:

"De dekking voor deze incidentele vergoeding wordt gevonden in verschillende posten op de begrotingsstaat van het Mobiliteitsfonds. Het betreffen vrijvallende middelen uit de risicoreservering PHS Alkmaar-Amsterdam (€ 50 mln.), het modaliteitspecifieke budget (€ 15 mln.), resterende middelen uit de Transitievergoeding OV (€ 10 mln.), en middelen uit resterende budgetten van reeds gekorte verkenningen (€ 45 mln.). Voor de dekking wordt een amendement ingediend op de begrotingsstaat van het Mobiliteitsfonds."
- In de voorgestelde Kamerbrief geeft u aan dat het kabinet invulling geeft aan het amendement, maar dat tariefondersteuning, gegeven de krapte op het Mobiliteitsfonds, ten koste gaat van noodzakelijke investeringen in de capaciteit van de infrastructuur.
- Het amendement is specifiek over de herbestemming van € 75 mln., maar laat een 'open eindje' bestaan t.a.v. het aanspreken van reeds gekorte verkenningen (€ 45 mln.).
- Hierbij zien wij vier opties, waarover wij graag het gesprek met u aangaan:

Tabel: dekking € 45 mln. t.b.v. incidentele tariefverlaging NS 2024

Optie	Inhoud	Voordelen	Nadelen
A	Spoor: verkenning Noord-Zuidlijn	Oplossing binnen modaliteit Studie kan onverminderd door	Politiek-bestuurlijk weerstand (amendement verbreed weg van NZL op verzoek van D66) Bemoeilijkt besluit tot planuitwerking (2025)
B	Weg: (genoemde) verkenning A2 Deil-Den Bosch, of andere gekorte verkenningen zoals A15 Papendrecht – G'chem	Verkenningen niet op korte termijn MIRT-fase verder te brengen	Politiek-bestuurlijk weerstand Oplossing buiten modaliteit, niet "eigen broek ophouden"
C	Naar rato inboeken over alle gekorte verkenningen	Sluit dichtst aan bij motie die geen keuze maakt voor specifiek project.	

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

11

D*	Risicoreservering prijsstijgingen	Ontzien lopende verkenningen Politiek-bestuurlijk minder weerstand	Geen prudent begrotingsbeheer
E*	Onttrekking structurele reeks € 300 mln.	Ontzien lopende verkenningen Er is (incidenteel) ruimte binnen pakket € 300 mln.	'Creatieve' invulling amendement Doet geen recht aan knip die de Kamer legt tussen structurele en incidentele dekking
F*	Spoor: alternatieven (ERTMS)	Oplossing binnen modaliteit Politiek-bestuurlijk minder weerstand	Niet solide. Binnen 1-2 jaar is budget nodig voor verplichtingen. ERTMS is Europese verplichting en randvoorwaarde voor toekomstbestendig spoor

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld doorBestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations**Aan**

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

11

*De laatste drie opties worden door FEZ ontraden en er wordt ook geen instemming FIN op verwacht.

- Tenzij het volgende Kabinet dit bedrag van € 120 miljoen (en de daarbij behorende indexatie) structureel doortrekt, zal NS echter de voorziene tariefstijging van 2024 van ca. 8,5% alsnog per 1 januari 2025 moeten doorvoeren bovenop de reguliere indexering van de tarieven in 2025.
- U wordt geadviseerd dit ook in de brief te benoemen.
- Samenhangend met bovenstaande is de motie Van der Graaf, die verzoekt om structureel € 5 mln. per jaar voor de 3e en 4e Intercity naar Groningen te dekken uit dezelfde reeds gekorte verkenningen. Dit alleen mits deze intercity's op de infrastructuur passen, door NS gereden kunnen worden, voor € 5 mln. aanvullend in de concessie in te passen zijn en niet strijdig is met andere moties. Dit wordt nog verder uitgewerkt in het kader van de definitieve HRN-concessie. Wij adviseren om op deze uitwerking te wachten.

2) *Inzet structurele middelen regionaal ov-aanbod*

- Wij adviseren u de €300 miljoen structureel toe te voegen aan de Brede Doeluitkering (BDU) voor de vervoerregio's en het Provinciefonds (PF).
- Dit sluit aan bij de wens van de decentrale overheden en de reguliere wettelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk en medeoverheden.
- De decentrale overheden hebben u al laten weten in NOVB verband dat de motie goed uitvoerbaar is. De tariefstijging van 11,7% kan tijdig worden teruggedraaid mits zij van het Rijk voldoende comfort krijgen dat de middelen hiervoor daadwerkelijk beschikbaar komen. Het gesprek in het NOVB, de mededeling aan de Tweede Kamer van 13 oktober dat u de motie gaat uitvoeren hebben aan dat vertrouwen reeds bijgedragen en met het verzenden van de brief aan de Kamer voldoet u daaraan.
- BZK heeft aangegeven dat een uitkering via het Provinciefonds vanaf 2024 mogelijk is en dat dit ook kan via een zgn. Decentralisatie Uitkering, waarin meer ruimte is om een bij het ov passende verdeelsleutel te kiezen.
- De decentrale overheden geven verder aan dat er voldoende tijd is om tot overeenstemming te komen over de verdeling van het deel van de 300 mln. dat bedoeld is voor versterking van het openbaar vervoer. Daarbij willen zij met IenW en BZK onderzoeken welke verdeelsleutel wenselijk is en welke

- uitkering vanuit het Provinciefonds daar het beste bij aansluit. Zij doen daar een voorstel voor.
- De middelen kunnen bij de Voorjaarsnota aan het PF en de BDU worden toegevoegd en komen daarna beschikbaar voor de provincies en vervoerregio's. Wij verifiëren nog of dit voldoende aansluit bij de kasbehoefte van de decentrale overheden.
 - Aan de middelen in PF kunnen – net als de reguliere bekostiging van het OV – door het Rijk geen bindende voorwaarden worden gekoppeld zoals bij de BVOV en TVOV, maar wij adviseren wel om met de decentrale overheden (landelijke) in het NOVB afspraken te maken over de inzet van de 300 mln. aanvullende middelen. Daarbij is ons advies – en ook dat van FIN – om ook goede afspraken te maken over monitoring en evaluatie van de ontwikkelingen in het openbaar vervoer en de wijze waarop we de Kamer daarover periodiek informeren op een wijze die past bij de reguliere verantwoordelijkheidsverdeling.

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

11

3) Beschikbaar stellen van de middelen aan regionaal ov in 2024

De motie Bikker en de onderliggende amendementen geven ter overweging mee om het geld voor 2024 via een eenmalige specifieke uitkering net als de TBOV beschikbaar te stellen en voor de daaropvolgende jaren via de Brede Doeluitkering (BDU) en het Provinciefonds. Het is begrotingstechnisch echter ook goed mogelijk om de middelen al vanaf 2024 direct via BDU en Provinciefonds uit te keren. Hieronder de voor en nadelen van deze manieren van verstrekken.

a) Via BDU/Provinciefonds

De middelen kunnen 50/50 beschikbaar worden gesteld via de Brede Doel Uitkering (BDU) (stadsvervoer) en het Provinciefonds (streekvervoer).

+ Zo wordt nu ook de reguliere financiering van het regionaal OV geregeld. Dit sluit aan bij de wens om terug te keren naar de wettelijke (financiële) verantwoordelijkheidsverdeling en zorgt voor de minste administratieve lasten.

+ Dit is ook de gewenste keuze van het regionaal ov zelf.

- Het is niet mogelijk om vanuit IenW bindende voorwaarden te stellen aan de uitgaven van de middelen

b) Via eenmalige specifieke uitkeringen (zoals BVOV/TVOV)

De beschikbaarheidsvergoeding en transitievergoeding waren eenmalige gerichte uitkeringen. Naar analogie zou nogmaals in 2024 eenmalige steun kunnen worden uitgekeerd.

+ IenW kan voorwaarden verbinden aan de uitkering, zodat meer gestuurd kan worden op doelen van de middelen.

- Dit is niet de gewenste optie van de openbaarvervoersector. Aan de BVOV/TVOV regeling zitten allerlei voorwaarden zoals geen winst maken, waar de sector graag van af wil.

- Het sluit niet aan bij de reguliere financieringsstroom/verantwoordelijkheidsverdeling

- Het zorgt voor meer administratieve lasten bij IenW en de decentrale ov- autoriteiten (iedere provincie krijgt een aparte specifieke uitkering).

4) Proces – noodzaak bespreken in MR en relatie met herijking OCW

- Ons advies is om de Kamerbrief in de MR van 17 november te agenderen omdat u met de brief, vooruitlopend op de vaststelling van de begroting en de stemming over de amendementen, duidelijkheid geeft aan de Kamer en de OV-sector over de invulling van de moties. Dit is nodig zodat de sector de nodige voorbereidingen kan treffen voor de dienstregelingen en tarieven van 2024. Met de motie Grinwis heeft u hier brede politieke steun voor, maar het is belangrijk dat de MR uw inzet daarbij steunt.
- U hebt Minister Dijkgraaf eerder gevraagd om de herijking te heroverwegen, maar dat is hij niet van plan. Hij heeft op 25 september een brief naar de OV-sector gestuurd waarin hij aangeeft dat hij vasthoudt aan de herijking en ook de motie die Kamerlid Krul tijdens het tweeminutendebat MBO op 24 oktober heeft ingediend, ontraden. De motie Krul vraagt het kabinet om de herijking aan te houden tot de begrotingsbehandeling van OCW en de Kamer daarover met een brief te informeren over mogelijke oplossingen en consequenties.
- In opmaat naar behandeling in de MR worden een aantal opties voor besluitvorming in de MR geschetst:
 - o Vasthouden aan de herijking
 - o Herijking 2024 uitstellen en opnieuw herijken per 2025
 - o Herijking doorvoeren maar de "korting" of financiële meevaller voor het Rijk terugbrengen in het OV domein.
- Het is nu zaak om dit breed in het kabinet te bespreken, zodat hier een gezamenlijk kabinetsbesluit over kan worden genomen.
- Immers, het doorzetten van deze herijking doet het effect van de motie Bikker grotendeels teniet. Het is belangrijk dat het kabinet de consequenties van de herijking en de relatie met het uitvoeren van de motie Bikker onder ogen ziet en dat daar een oplossing voor wordt gevonden.
- De leden Krul en Peters hebben Kamervragen aan u en aan de Minister van OCW gesteld over de herijking en de gevolgen van de herijking van het studenten OV-reisproduct. Deze Kamervragen zijn ook gesteld aan de Minister van OCW. Daarnaast heeft de Kamer een SO met de Minister van OCW waarbij ook een aantal vragen aan IenW zijn gesteld. OCW heeft uitstel bij de Kamer gevraagd omdat de vragen van het SO (door OCW) niet tijdig beantwoord konden worden.
- De herijking van het studenten OV- kaart contract heeft potentieel grote financiële gevolgen. DOVA heeft aangegeven dat als de Minister van OCW voet bij stuk blijft houden de decentrale overheden niet in staat zijn om in NOVB-verband (volume-)afspraken te maken over 2024, in de zin van een OV aanbod vergelijkbaar met 2023.

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

11

Krachtenveld

De motie Bikker is unaniem gesteund door de Kamer. Daaruit bleek brede politieke steun voor met name het regionaal OV. Het uitvoeren van de motie Bikker is goed nieuws voor alle reizigers. Door het op peil houden van het ov-aanbod en het voorkomen van tariefstijgingen kunnen reizigers ook in 2024 rekenen op beschikbaar en betaalbaar ov. Het sluit ook aan bij de wens van de decentrale ov-autoriteiten en vervoerders die al langer vragen om aanvullende financiële steun voor de ov-sector voor 2024 en verder.

Planning

27 oktober	Blauwe brief over herijking naar OCW
30 oktober – 3 november	Overleg met S over Kamerbrief motie Bikker
31 oktober	CFL
6 – 10 november	Bilateraal SienW – MOCW (optioneel)
6 – 10 november	Extra BO NOVB (nog te plannen)
14 november	RFL
17 november	MR
20 november	Brief naar TK en EK

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

11

Begrotingsverwerking

- In 2023 wordt een overeenkomst met OV-bedrijven gesloten. Op dat moment ontstaat een juridische verplichting die in boekjaar 2023 moet worden verantwoord. Voor het in 2023 benodigde verplichtingenbudget zal een ISB worden opgesteld. Bij een ISB is een beroep op CW2.27 nodig.
- Voor de uitgaven in 2024 zal een NvW op de begroting 2024 moeten worden gestuurd met een beroep op CW 2.25.

Toelichting

Duiding motie Bikker

De motie Bikker bevat een aantal opdrachten aan het kabinet die in onderstaande tabel zijn samengevat. In de tabel is aangegeven welk bedrag de motie voor regionaal OV en NS beschikbaar stelt en hoe deze bedragen zich verhouden tot de bedragen die volgens IenW en de sector vereist zijn.

	Opdracht motie	Intensivering	Benodigd bedrag (raming)
Regionaal OV	Prijsstijgingen 2024 structureel voorkomen	300 mln structureel	140 – 150 mln (opgave DOVA)
	Beschikbaarheid structureel verbeteren		150 - 160 mln (raming DOVA)
NS	Prijsstijgingen in 2024 voorkomen	120 mln incidenteel	120 mln (opgave NS)

Regionaal OV

- De motie beoogt ten eerste de voorgenomen tariefstijgingen in 2024 (11,7%) te voorkomen en ten tweede de beschikbaarheid van het regionaal OV (stads- en streekvervoer) structureel te verbeteren.
- DOVA heeft berekend dat een bedrag van 140-150 miljoen structureel nodig is om de vervoerders te compenseren voor het niet doorvoeren van de tariefstijging van 11,7%. De tariefstijgingen vanaf 2025 (cf. indexatiemethodiek) zullen zoals gebruikelijk wel worden doorgevoerd, maar die zullen vanwege de lagere inflatie veel minder groot zijn.
- DOVA heeft aangegeven dat het bedrag dat voor 2024 beschikbaar wordt gesteld via het PF en de BDU kan worden uitgekeerd aan de provincies en OV-autoriteiten. In afstemming met het NOVB zal de verdeling over PF en BDU

nog moeten worden vastgesteld (wij hanteerden eerder een 50/50% verdeling tussen stad en streek en die verdeling vindt DOVA ook goed denkbaar).

NS

- De motie beoogt de voorgenomen tariefstijging in 2024 (8,5%) te voorkomen.
- Uit een eerste berekening van NS blijken de misgelopen opbrengsten met het niet doorvoeren van de tariefverhoging in 2024 uit te komen op circa € 120 mln. Deze opbrengsten lopen in de jaren daarna wel op door verwachte groei en reguliere indexatie.
- Dit bedrag bestaat voor 93 mln. uit reguliere stijging van 5% op basis van de meest recente CPI raming, stijging gebruiksvergoeding ProRail & OV-Pay servicekosten en voor 27 mln uit de in te halen inflatie (3,5%).
- Omdat de motie 120 mln incidenteel ter beschikking stelt betekent dit dat de tariefstijging de facto met een jaar wordt uitgesteld tenzij het volgende kabinet dit bedrag structureel doortrekt. Als dat niet gebeurt dan zal NS in 2025 de tariefstijging van 8,5% en daarboven de indexatie voor 2025 alsnog moeten doorvoeren.
- Er zijn verschillende manieren om de middelen in te zetten. Zo kan de volledige prijsverhoging voor één jaar worden uitgesteld, of kan een deel van de beoogde prijsverhoging voor een langere periode worden uitgesteld.
- In alle scenario's blijft de extra prijsverhoging van 3,5% per 1 januari 2026 in stand, omdat er geen structurele middelen beschikbaar zijn om dit ongedaan te maken.

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

11

Ingediende/ aangekondigde amendementen ov en spoor bij de APB

Er zijn inmiddels ook amendementen ingediend op het terrein van OV en Spoor en (deels) aanhaken op de motie van mevrouw Bikker en de motie Slootweg/Kuiken. Deze amendementen zijn nog niet geapprecieerd en nog niet duidelijk is wanneer deze in stemming zullen worden gebracht.

Amendement Bikker en Klaver om tariefstijging bij NS te voorkomen

- "Dit amendement verzoekt te regering om €120 miljoen structureel beschikbaar te stellen om tariefverhoging bij NS te voorkomen."
- "De dekking voor deze incidentele vergoeding wordt gevonden in verschillende posten op de begrotingsstaat van het Mobiliteitsfonds. Het betreffen vrijvallende middelen uit de risicoreservering PHS Alkmaar-Amsterdam (€ 50 mln.), het modaliteitspecifieke budget (€ 15 mln.), resterende middelen uit de Transitievergoeding OV (€ 10 mln.), en middelen uit resterende budgetten van reeds gekorte verkenningen (€ 45 mln.). Voor de dekking wordt een amendement ingediend op de begrotingsstaat van het Mobiliteitsfonds."

Amendement Bikker en Klaver over verbeteren van beschikbaarheid en betaalbaarheid ov

- Met het amendement wordt € 300 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor het regionaal ov.
- De dekking voor deze intensivering wordt gevonden op de aanvullende post.
- Dit amendement sluit aan bij de ingediende motie Bikker.
- De indieners verzoeken om de middelen voor 2024 a la de TVOV aan de medeoverheden beschikbaar te stellen en voor de jaren daarna via het Provinciefonds en de Brede Doeluitkering (BDU).

Amendement Van der Plas over flessenhals spoor tussen Zwolle en Meppel

- Van der Plas (BBB) heeft een amendement ingediend om €45 mln. vrij te maken voor de aanpak van de flessenhals op het spoor tussen Zwolle en Meppel.
- De dekking wordt gevonden in "de vrije middelen".

Het amendement Van der Plas vraagt om extra financiering voor infrastructuur tussen Zwolle en Meppel, vanuit de vrije middelen. Hier wordt nu geen budget voor toegezegd in de brief, ook omdat onduidelijk is of dit amendement voldoende steun zal krijgen in de Tweede Kamer

Ingediende motie tijdens het HRN-debat

Motie van Van der Graaf De aangenomen motie Van der Graaf verzoekt de regering de derde en vierde intercity naar Groningen in de brede spits vanaf de start van de concessie op te nemen in de HRN-concessie, dit uit te breiden naar de rest van dag nadat de benodigde infrastructurele maatregelen zijn verwezenlijkt.

- De dekking van de kosten hiervan ad € 5 mln. wordt gevonden uit resterende budgetten van de verkenningen op artikel 11 van het Mobiliteitsfonds.

Voor het financieren van extra treinen naar Groningen verwijst de motie Van der Graaf voor de dekking eveneens naar reeds "gekorte verkenningen", vergelijkbaar met het voorstel voor dekking zoals opgenomen in de motie/amendement Bikker. Via een separate nota zult u hierover geadviseerd worden.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief aanvullende steun openbaar vervoer	Kamerbrief over de moties Bikker en Slootweg/Kuiken

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
7 september 2023	Beslisnota Kamerbrief uitvoering motie Slootweg/Kuiken	Advies over mogelijkheden om de motie Slootweg/Kuiken uit te voeren en de Kamer hierover te informeren.
18 juli 2023	Beslisnota uitvoering motie Slootweg/Kuiken	Advies informeren TK over motie Slootweg/Kuiken op Prinsjesdag 2023 en eerste verkenning mogelijkheden voor uitvoering

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

11

12 juni 2023	Beslisnota Kamerbrief uitvoering motie Slootweg/Kuiken	Informeren Tweede Kamer over oordeel regering op motie
--------------	--	---

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/272936

Opgesteld doorBestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations**Aan**

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

11